

Men målet er enkelt, Harbo

KLIMA

Ragnhild E. Waagaard og Henrik Tveter

Jo, verden er enkel og forutsigbar, slik Karl Ove Knausgård skrev i Klassekampen 5. september, i en appell som ble framført under klimamarsjen i Oslo forrige lørdag.

Stemmer du på noen som vil kloden vel, så vil de ta grep for å få det til. Det er vel akkurat det poenget ingeniør og Høyre-medlem Sondre Flinstad Harbo ikke tar, når han i en svarkronikk i gårsdagens avis innvender at verden ikke er enkel, fordi ulike typer fossile brenslere har ulikt utslippsnivå.

Vi kan være enige i at energisystemene er komplekse, men klimamålet er enkelt: Verden må slutte å forbrenne kull, olje og gass fortrest mulig.

For å kutte klimagassutslipp har man i realiteten to muligheter: man kan fjerne etterspørselen etter fossile brenslere, eller man kan begrense tilbudet. Ikke overraskende viser ny forskning fra Statistisk sentralbyrå at begge deler fungerer og begge deler er gode klimatiltak. Professor Knut Einar Rosendahl har i sin forskning og funnet at å begrense olje og gassutvinning faktisk vil være et kostnadseffektivt klimatiltak. Man skulle tro at Harbo som Høyre-medlem setter pris på kostnadseffektivitet.

I motsetning til hva man kan tro når man hører norsk

Klassekampen i går

oljeindustri, er det ikke gass og olje som kan redde de fattige i verden, det er sol og vind. Et gasskraftverk tar gjerne ti år å bygge i den fattige delen av verden, mens du kan sette opp solcellepaneler i løpet av et

være den aller beste medisinen en feberhet klode kan få, siden klimautslippene knyttet til bruk av fossile brenslere er den aller viktigste årsaken til global oppvarming.

Samtidig ser vi at utsiktene for ny norsk gassproduksjon er svake. Nylig kunne vi og lese i Teknisk Ukeblad at tallgrunnlaget for åpningen av

Barentshavet sørøst var regelrett feil og overvurdert med over 100 milliarder kroner(!). Man blir fristet til å spørre om det finnes krefter i departementet som så sterkt ønsker en åpning, at slike feil med vilje overses?

En ny rapport fra Oil Change International viser

Det er ikke lenger bare vi i miljøbevegelsen som 'drømmer' om en fornybar verden.

par uker. Derfor er ikke fornybarandelen i dag det viktigste, hovedsaken er hvor fort den fornybare energiandelen vokser, og at vi lærer å bruke energien mer effektivt.

Vi snakker om et paradigmeskifte i det globale energimarkedet. Et skifte som vil

at vi ikke kan slippe ut CO2 fra ny olje og gassproduksjon i Norge dersom vi skal klare Parisavtalen. Det betyr at dersom vi skal lete og finne mer i Norge, så må vi samtidig sørge for at noen andre dropper å pumpe opp sin olje og gass.

Fornybar energi

begynner å bli en seriøs konkurrent til kull, olje og gass. Det er ikke lenger bare vi i miljøbevegelsen som «drømmer»

om en fornybar verden. DNV GL Energy Transition Outlook, som ble offentliggjort denne uken, viser at verdens oljeforbruk flater ut mellom 2020 og 2028 før det faller som en stein. De gjorde også en undersøkelse i januar i år som viste at 61 prosent av de 139 norske petroleumsselskapene i undersøkelsen mener at investeringer i fornybar energi vil være en del av et langsiktig strategisk skifte.

Norge løper en stor risiko i å legge for mye vekt på det som har gitt oss velstand tidligere. Nå er tiden inne for å se hva slags framtid vi vil ha. Godt valg.

Ragnhild Elisabeth Waagaard, senior klima- og energirådgiver i WWF Verdens naturfond
Henrik Tveter, rådgiver fornybar energi i WWF Verdens naturfond
rwaagaard@wwf.no

Kritikk på steingrunn

OVERSETTING

Ann Helen Brendehaug

I Klassekampen Bokmagasinet lørdag 2. september, spurte Geir Pollen: «Ville Idiotten blitt oversatt til norsk hvis Batuman bodde i Ankara og skrev på tyrkisk?» Spørsmålet stilles i forlengelsen av debatten om den sterke dominansen engelske/amerikanske oversettelser har i norske forlag, på bekostning av andre språk.

SolumBokvennen bidrar i stor grad til å ivareta mangfold av oversettelser i Norge. Av totalt 56 oversatte utgivelser på SolumBokvennen i 2017 er 11 oversatt fra engelsk, det utgjør under 20 prosent. Til sammenligning er andelen oversettelser fra fransk større (12 utgivelser). De øvrige fordeler seg på hele 15 språk, fra de store (spansk, tysk, russisk, arabisk) til mindre språk som albansk og maltesisk.

Man kan også få inntrykk av at Pollen med sitt spørsmål mener at terskelen for å anta Batumans roman er lavere fordi den er skrevet på engelsk. Tvert imot: SolumBokvennen forholder seg mer kritisk til litteratur skrevet på engelsk. Vi mener Batumans roman er spesielt interessant med tanke på bokens tematikk som omhandler det

flerkulturelle samfunnet, språklig mangfold og fremmedspråk.

Ann Helen Brendehaug, Salgs- og markedsjef i SolumBokvennen
annahelen@bokvennen.no

Bokmagasinet 2. september

Utfordre for å forbedre, eller for å rive ned?

MENNESKERETTIGHETER

Andreas Føllesdal og Geir Ulfstein

Innvandringsminister Sylvi Listhaug er blitt kritisert for å ville internere asylsøkere med ukjent identitet eller som har fått avslag. Flere har vist at en slik behandling ikke bare er en 'utfordring' mot internasjonale menneskerettigheter, men et brudd på Norges internasjonale forpliktelser.

Men saken reiser viktige, mer generelle spørsmål om hvordan norske – og andre lands – myndigheter bør forholde

seg til de internasjonale menneskerettighetene de er uenige i.

Det er ikke nødvendigvis kritikkverdige når en stat prøver å påvirke tolkningen av de internasjonale menneskerettighetene, enten det er gjennom lov eller dommer, eller gjennom felleserklæringer. Det er tvert imot ofte ønskelig, for å tilpasse menneskerettighetene til dagens behov og dilemmaer, eller for å søke å korrigere feil man mener Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har gjort – og for å unngå unødige konflikter som tærer på legitimiteten til EMD eller til landets myndigheter. Når argumentene tar utgangspunkt i en grunnleggende lojalitet til menneskerettighetssystemet og målsettingen er en forbedring, er denne form for 'dialog' nødvendig og ønskelig.

Det kan i unntakstilfelle til og med være moralsk og politisk forsvarlig og påkrevet at en stat bryter internasjonale regler og dommer av

overbevisningsgrunner. Dette kan noen ganger forsvares som en form for sivil ulydighet begrunnet i viktige verdier. Men også her må staten vise lojalitet til systemet som helhet for at det ikke skal misforstås som en undergraving av det hele. Andre endringsmuligheter må være uttømt. Og ikke minst må staten ta hensyn til alle virkninger av å ikke følge de internasjonale forpliktelsene. I dagens Europa er det særlig viktig å ikke gjøre noe som menneskerettsfiendtlige stater kan bruke til å undergrave det europeiske vernet som det har tatt mer enn 60 år å bygge opp.

En tredje vei å gå er å endre de internasjonale konvensjonene. Alle partiene (bortsett fra SV og MDG) var enige i asylforliket i 2015 om at de internasjonale konvensjonene burde gjennomgås på nytt. Dette alternativet er lite realistisk fordi det krever samtykke fra alle statene som har godtatt konvensjonene. Men like fullt bør partiene avklare for velgerne hvordan

de i dag står i denne saken. Vil de foreslå endringer som kan undergrave den skjøre oppslutningen om menneskerettighetene – i Norge og i resten av Europa? Og er det en beklagelig ulempe for å oppnå viktige mål for Norge – i så fall hvilke? Eller er det partier som mener at slike internasjonale ordninger ikke virker, eller at menneskerettighetsvern i resten av Europa eller i verden ikke er noe vi skal ha noe ansvar for?

Danmark overtar formannskapet i Europarådet i november, og har varslet at de vil bruke denne posisjonen til å få vedtatt en København-erklæring som begrenser Den europeiske menneskerettighetsdomstolens mulighet til å foreta fortolkninger som øker menneskerettighetsvernet. Hvordan stille de norske partiene seg til dette initiativet?

Andreas Føllesdal og Geir Ulfstein, professorer, PluriCourts, Juridisk fakultet, Universitetet i Oslo
geir.ulfstein@jus.uio.no

Klimavalg

VALG 2017
Svein Moen

Det er nå meget viktig at det blir stemt på de partiene som setter miljø og klima høyt på dagsorden. De partiene mener jeg er MDG, SV og Rødt. Nå er det viktig at de store partiene ser at miljø og klima teller. Jeg mener vi får mest uttelling når en stemmer på MDG som er et helt miljø- og klimaparti. Stem på miljøpartiene nå, om fire år vil det si seg selv hva en skal stemme.

Svein Moen, pensjonist, MDG, rørlegger og hestekar fra Rjukan
Egil.Stensrud@apressen.no

ILLUSTRASJON: KNUT LØVÅS